

AJ-139

April-2022

M.Com., Sem.-IV**EA-510 : Management Accounting-II**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ-I

વિભાગ-Iમાંથી નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

1. (A) નયન લિમિટેડની નીચેની માહિતી પરથી આંતરિક વળતરનો દર શોધો : **10**
- (1) કુલ રોકાણ ₹ 200 લાખ
  - (2) કરવેરાનો દર 30%
  - (3) પ્રોજેક્ટનું આયુષ્ય 5 વર્ષ
  - (4) ઘસારો અને કર પહેલાનો વાર્ષિક નફો ₹ 60 લાખ
  - (5) ₹ 1નું એન્યુઈટી પરિબળનું વર્તમાન મૂલ્ય 5 વર્ષ માટે જુદા-જુદા દરે આ પ્રમાણે છે :
10% = 3.791, 11% = 3.696, 12% = 3.605
- (B) રૈના લિમિટેડ મૂડી બજેટની યોજનાનું આયોજન કરી રહી છે. તેની માહિતી આ પ્રમાણે છે : **10**

વિગત	વર્ષ	રોકડપ્રવાહ (₹ લાખમાં)
પ્લાન્ટમાં રોકાણ	0	80
પ્લાન્ટની ગોઠવણીનો ખર્ચ	0	10
કાર્યશીલ મૂડી	0	30
ઘસારો અને કરબાદ નફો	1	70
	2	130
	3	90

વધારાની માહિતી :

- (1) પ્લાન્ટના ઉપયોગી આયુષ્યના અંતે કાર્યશીલ મૂડી પરત આવશે અને પ્લાન્ટની ભંગારકિંમત શૂન્ય હશે.
- (2) ઘસારા માટે સીધી લીટીની પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરો.
- (3) કરવેરાનો દર 30% ધારો.
- (4) મૂડીની પડતર 10% છે.
- (5) 10%ના દરે ₹ 1નું વર્તમાન મૂલ્ય :

વર્ષ	0	1	2	3
વર્તમાન મૂલ્ય	1	0.909	0.826	0.751

યોજના વર્તમાન મૂલ્યના આધારે પ્રોજેક્ટના સ્વીકારનું મૂલ્યાંકન કરો.

2. (A) રૂત્વા લિમિટેડની નીચેની માહિતી પરથી જોખમનો સમાવેશ કરતું સુધારેલું યોજ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય શોધો :

10

વિગત	X	Y	Z
યોજ્ખું રોકડ રોકાણ (₹)	5,00,000	5,80,000	6,80,000
પ્રોજેક્ટ આયુષ્ય	5 વર્ષ	5 વર્ષ	5 વર્ષ
વાર્ષિક આવક રોકડપ્રવાહ (₹)	1,40,000	1,90,000	2,10,000
વિચલનાંક (C.V.)	0.4	0.8	1.2

કંપની વિચલનાંકના આધારે જોખમ માટે સુધારેલ વટાવનો દર નક્કી કરે છે :

વિચલનાંક	જોખમ માટે સુધારેલ વટાવનો દર	1 થી 5 વર્ષ માટે વર્તમાન મૂલ્ય અવયવ
0	10%	3.791
0.4	12%	3.605
0.8	14%	3.433
1.2	16%	3.274

- (B) નેહા લિમિટેડ બે પરસ્પર નિવારક દરખાસ્તો પૈકી એકમાં રોકાણ કરવાનું વિચારી રહી છે : દરખાસ્ત P અને દરખાસ્ત Q. જેમાં રોકડ રોકાણ અનુક્રમે ₹ 4,00,000 અને ₹ 5,50,000 ની જરૂરિયાત છે. જોખમ રહિત વળતરનો દર 6% છે. અપેક્ષિત યોજ્ખો રોકડ પ્રવાહ અને તેના ચોક્કસ-સમકક્ષ આંક (Certainty Equivalent) નીચે મુજબ છે :

10

વર્ષના અંતે	દરખાસ્ત P		દરખાસ્ત Q	
	રોકડ પ્રવાહ (₹)	સી.ઈ.	રોકડ પ્રવાહ (₹)	સી.ઈ.
1	1,50,000	0.9	2,50,000	0.8
2	2,50,000	0.8	3,50,000	0.7
3	3,50,000	0.7	4,50,000	0.6

₹ 1નું 6% ના દરે વર્તમાન મૂલ્ય :

વર્ષ	0	1	2	3
વર્તમાન મૂલ્ય	1	0.943	0.890	0.840

નક્કી કરો :

- (1) કઈ દરખાસ્ત સ્વીકારવી જોઈએ ?
- (2) કઈ દરખાસ્ત વધુ જોખમી છે ? શા માટે ?

3. (A) બીરવા લિમિટેડના નીચેના કોષ્ટકમાં ખૂટતી વિગતો શોધો :

10

વિગત	વિભાગ-R	વિભાગ-S	વિભાગ-T
વેચાણ (₹)	3,60,000	4,50,000	6,00,000
કામગીરી મિલકતો (₹)	1,80,000	(?)	3,00,000
કામગીરી નફો (₹)	(?)	1,50,000	(?)
રોકાણ પર વળતરનો દર	15%	10%	20%
લઘુત્તમ વળતરનો દર	10%	(?)	(?)
શેષ આવક	(?)	30,000	શૂન્ય

(B) અસરકારક જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિની આવશ્યકતાઓ જણાવો.

10

4. (A) સિમોન લિમિટેડના બે વિભાગો છે : રાહુ અને કેતુ. રાહુ ત્રણ વસ્તુઓ L, M અને N બનાવે છે. દરેક વસ્તુનું બાહ્ય બજારમાં વેચાણ થાય છે. જેની એકમદીઠ વિગતો નીચે પ્રમાણે છે :

10

પેદાશ	L	M	N
બાહ્ય બજાર કિંમત (₹)	600	575	500
ઉત્પાદનનો ચલિત ખર્ચ (₹)	420	300	350
પ્રત્યક્ષ મજૂર કલાકો	4	5	3

વસ્તુ Mના 3,000 એકમોની વિભાગ કેતુને જરૂરિયાત છે. જો વસ્તુ M વિભાગ રાહુમાંથી નહીં મળે તો વિભાગ કેતુ તેના જેવી જ વસ્તુ એકમદીઠ ₹ 560 ની કિંમતે ખુલ્લા બજારમાંથી ખરીદી શકે તેમ છે.

પેદાશ	L	M	N
વધુમાં વધુ શક્ય વેચાણ	8,000	5,000	3,000

જો વિભાગ રાહુમાં કુલ 75,000 પ્રત્યક્ષ મજૂર કલાકો જ પ્રાપ્ય હોય, તો વિભાગ કેતુ માટે વસ્તુ Mના 3,000 એકમોની એકમદીઠ ફેરબદલી કિંમત કેટલી થશે ?

(B) ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરવાના કાયદા કયા છે ?

10

વિભાગ-II

5. યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરો : (કોઈપણ દસ)

10

(1) જો આંતરિક વળતરનો દર એ મૂડીની પડતર કરતા વધુ હોય તો

(A) યોજનાનો સ્વીકાર થવો જોઈએ.

(B) યોજનાનો અસ્વીકાર થવો જોઈએ.

(C) યોજના બિનઉપયોગી છે.

(D) આપેલમાંથી કોઈપણ નહીં

- (2) નફાના કેન્દ્રો _____ મહત્તમીકરણ માટે જવાબદાર છે.
 (A) સમગ્ર સેક્ટરના નફાના (B) પેદાશના નફાના
 (C) કેન્દ્રના નફાના (D) ગૌણના નફાના
- (3) જો અપેક્ષિત યોજાણું વર્તમાન મૂલ્ય મધ્યક (NPV mean) = ₹ 1,20,000 અને પ્રમાણિત વિચલન = ₹ 30,000 હોય તો ચલનાંક _____ થશે.
 (A) 25% (B) 20% (C) 30% (D) 50%
- (4) જે જવાબદારીના કેન્દ્રોની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન રોકાણ પર વળતર (ROI) ના આધારે થાય તેને _____ કહે છે.
 (A) રોકાણ કેન્દ્રો (B) બજાર કેન્દ્રો (C) પડતર કેન્દ્રો (D) ઉત્પાદન કેન્દ્રો
- (5) જો નફાકારકતાનો આંક = 1 હોય, તો
 (A) ઋણ યોજાણું વર્તમાન મૂલ્ય (B) ધન યોજાણું વર્તમાન મૂલ્ય
 (C) શૂન્ય વર્તમાન મૂલ્ય (D) આપેલમાંથી એકપણ નહીં
- (6) અંકુશિત કરી શકાય તેવો નફો એટલે _____.
 (A) આવક – સ્થિર ખર્ચા (B) આવક – અંકુશિત પડતર
 (C) ક્ષણો – સ્થિર ખર્ચા (D) આવક – ચલિત ખર્ચ
- (7) ઉચ્ચ ચોક્કસતા સમકક્ષ આંક એટલે _____.
 (A) ઊંચું જોખમ (B) નીચું જોખમ
 (C) સાધારણ જોખમ (D) આપેલમાંથી એકપણ નહીં
- (8) ઝીલ લિમિટેડના એક 3 વર્ષના પ્રોજેક્ટનું યોજાણું વર્તમાન મૂલ્ય ₹ 180 લાખ છે, યોજાણા વર્તમાન મૂલ્યની એન્યુઈટી 10%ના દરે 3 વર્ષ માટે 2.487 છે, તો પ્રોજેક્ટનો વાર્ષિક સમકક્ષ નફો (Equivalent Annual Benefit) _____ થાય.
 (A) ₹ 72.38 લાખ (B) ₹ 47.50 લાખ (C) ₹ 56.96 લાખ (D) ₹ 96.65 લાખ
- (9) જો સામાન્ય વટાવનો દર 18% હોય, વટાવનો દર 6% હોય તો ખરેખર વટાવનો દર _____ થાય.
 (A) 11.32% (B) 9.25% (C) 10.25% (D) 10.52%
- (10) નીચેનામાંથી કયો ફેરબદલી કિંમતનો આંતરિક ઉદ્દેશ નથી ?
 (A) વધુ સારું કામગીરી મૂલ્યાંકન (B) સંચાલકોને વધુ સારી પ્રેરણા
 (C) વધુ સારું રોકડ સંચાલન (D) વધુ સારું સ્પર્ધાત્મક સ્થાન
- (11) ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણ _____ માટે ઉપયોગી છે.
 (A) સાહસની કામગીરીના મૂલ્યાંકન (B) વિભાગની કામગીરીના મૂલ્યાંકન
 (C) વસ્તુની પડતર નક્કી કરવા (D) આ બધા જ
- (12) આંતરિક વળતરનો દર _____ છે.
 (A) કટઓફ દર (B) અવરોધ દર
 (C) ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર (D) આ બધા જ

AJ-139

April-2022

M.Com., Sem.-IV**EA-510 : Management Accounting-II**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

SECTION – I Attempt any **two** questions out of given questions from **Section – I**.

1. (A) From the following information of Nayan Ltd., ascertain internal rate of return :
- (1) Total Investment ₹ 200 lakhs
  - (2) Tax rate 30%
  - (3) Life of project 5 years
  - (4) Profit before depreciation and tax ₹ 60 lakhs per annum
  - (5) Present Value of Annuity Factor (PVAF) of ₹ 1 at different rates for 5 years :
10% = 3.791, 11% = 3.696, 12% = 3.605.
- (B) Raina Ltd. is planning for a capital budgeting project. Its details are as follows :

10

Particulars	Year	Cash flow (₹ in lakhs)
Investment in plant	0	80
Plant installation cost	0	10
Working capital	0	30
Profit after Depreciation and Tax (PAT)	1	70
	2	130
	3	90

Additional Information :

- (1) At the end of useful life of the plant, it is expected that working capital will be recovered in full and scrap value of plant will be NIL.
- (2) Consider Straight Line Method (SLM) for the purpose of depreciation.
- (3) Assume tax rate equals to 30%.
- (4) Cost of capital is 10%.
- (5) Present value of ₹ 1 at 10% rate :

Year	0	1	2	3
Present Value	1	0.909	0.826	0.751

Evaluate the project acceptance with the help of Net Present Value (NPV) method.

10

2. (A) Determine risk adjusted net present value from the following information of Rutva ltd. :

Particulars	X	Y	Z
Net cash outlay (₹)	5,00,000	5,80,000	6,80,000
Project life	5 years	5 years	5 years
Annual cash inflows (₹)	1,40,000	1,90,000	2,10,000
Coefficient of Variation (C.V.)	0.4	0.8	1.2

The company decides the risk adjusted rate of discount based on coefficient of variation :

10

C.V.	Risk Adjusted Discount Rate (RADR)	Present value factor for 1 to 5 years
0	10%	3.791
0.4	12%	3.605
0.8	14%	3.433
1.2	16%	3.274

- (B) Neha Ltd. is considering one of two mutually exclusive project P and Q which requires cash outlay of ₹ 4,00,000 and ₹ 5,50,000 respectively. The risk-free rate is 6%. The expected net cash inflows and their certainty equivalents are as follows :

Years End	Project P		Project Q	
	Cash inflow	Certainty equivalent	Cash inflow	Certainty equivalent
1	1,50,000	0.9	2,50,000	0.8
2	2,50,000	0.8	3,50,000	0.7
3	3,50,000	0.7	4,50,000	0.6

Present value of ₹ 1 at 6% rate :

Year	0	1	2	3
Present Value	1	0.943	0.890	0.840

Determine :

- (1) Which project should be accepted ?
- (2) Which project is risky and why ?

10

3. (A) Calculate missing figures in following table for Birva Ltd. : 10

Particulars	Division – R	Division – S	Division – T
Sales (₹)	3,60,000	4,50,000	6,00,000
Operating Assets (₹)	1,80,000	(?)	3,00,000
Operating Profit (₹)	(?)	1,50,000	(?)
ROI (%)	15 %	10 %	20 %
Minimum Rate of Return	10 %	(?)	(?)
Residual Income	(?)	30,000	NIL

- (B) State the essentials of an effective Responsibility Accounting. 10

4. (A) Simon Ltd. is organized into two divisions : Rahu and Ketu. Rahu, which produces three products, L, M and N. Each product has an external market :

Product	L	M	N
External Market Price per unit (₹)	600	575	500
Variable cost of production per unit (₹)	420	300	350
Direct Labour hours required per unit	4	5	3

Division Ketu has demand for 3,000 units of product M for its use. If Division Rahu can't supply the requirement, Division Ketu can buy a similar product from market at ₹ 560 per unit.

Product	L	M	N
Maximum External sales (units)	8,000	5,000	3,000

What should be the transfer price of 3,000 units of product M for Division Ketu, if the total direct labour hours available in Division Rahu are restricted to 75,000 ? 10

- (B) What are benefits of transfer pricing ? 10

SECTION – II

5. Select the appropriate alternative : (any 10) 10

- (1) If Internal Rate of Return (IRR) is greater than Cost of Capital.
- (A) Project should be accepted   (B) Project should be rejected
- (C) Project is useless   (D) None of these
- (2) Profit centre is responsible for maximizing _____.
- (A) Profit of whole sector   (B) Profit of product
- (C) Profit of the centre   (D) Profit of subsidiary

- (3) If expected NPV(mean) = ₹ 1,20,000 and S.D. = ₹ 30,000, then coefficient of variation will be _____.
- (A) 25% (B) 20%
(C) 30% (D) 50%
- (4) A responsibility centre whose performance is measured by its ROI is known as
- (A) Investment Centre (B) Market Centre
(C) Cost Centre (D) Production Centre
- (5) PI=1, indicates
- (A) Negative NPV (B) Positive NPV
(C) Zero NPV (D) None of these
- (6) Controllable profit = _____.
- (A) Revenue – Fixed Cost (B) Revenue – Controllable Cost
(C) Contribution – Fixed Cost (D) Revenue – Variable Cost
- (7) Higher Certainty equivalent factor indicates :
- (A) High Risk (B) Low Risk
(C) Moderate Risk (D) None of these
- (8) The NPV of Zeel Ltd.'s 3 years project is ₹ 180 lakhs and Present Value of Annuity Factor (PVAF) at 10% for 3 years is 2.487. The Equivalent Annual Benefit (Annualized Benefit) of the project is _____.
- (A) ₹ 72.38 lakh (B) ₹ 47.50 lakh
(C) ₹ 56.96 lakh (D) ₹ 96.65 lakh
- (9) If nominal discounting rate is 18%, discounting rate is 6%, then real discounting rate will be _____.
- (A) 11.32% (B) 9.25%
(C) 10.25% (D) 10.52%
- (10) Which of the following is not internal objective of transfer price ?
- (A) Better performance evaluation (B) More motivation to managers
(C) Better cash management (D) Better competitive position
- (11) Transfer pricing is useful for _____
- (A) evaluating performance of an enterprise.
(B) evaluating performance of a department.
(C) calculating cost of a product.
(D) All of these.
- (12) Internal Rate of Return (IRR) is _____.
- (A) Cut off rate (B) Hurdle rate
(C) WACC (D) All of these